

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 17. februārī
(OR. en)

6125/2/21
REV 2

LIMITE

EDUC 47
JEUN 14
SOC 75
EMPL 53
RECH 60
COMPET 100
TELECOM 61

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja
lepr. dok. Nr.:	6097/21
Temats:	Projekts – Padomes Rezolūcija par stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030)

Pielikumā pievienots projekts Padomes Rezolūcijai par stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021-2030).

Projekts – Padomes Rezolūcija par stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā
ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021-2030)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATGĀDINOT

- to, ka Eiropadome 2002. gada martā Barselonā apstiprināja darba programmu "Izglītība un apmācība 2010" ("*ET 2010*"), ar Padomes 2009. gada 12. maija secinājumiem par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā ("Izglītība un apmācība 2020" – "*ET 2020*") tika izveidots jauns cikls un ar Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgo ziņojumu par stratēģiskās sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā ("*ET 2020*") īstenošanu tika veikta novērtēšana – tas viss kopā Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ir radījis stabilu satvaru un nodrošinājis tās darbības nepārtrauktību – satvaru, kura pamatā ir kopīgi mērķi un kura galvenais uzdevums ir atbalstīt valstu izglītības un mācību sistēmu uzlabošanu, izstrādājot papildinošus ES līmeņa rīkus, attīstot savstarpēju mācīšanos un labas prakses apmaiņu, kurā izmanto atvērto koordinācijas metodi,
- šā jautājuma politisko kontekstu, kas izklāstīts I pielikumā,

un ATZĪSTOT

- to, ka 2017. gada marta Romas deklarācijā ES vadītāji apņēmās strādāt pie tā, lai izveidotu Savienību, kurā jaunieši gūst labāko izglītību un apmācību un var studēt un atrast darbu visā kontinentā,
- to, ka ES vadītāji 2017. gada Gēteborgas sociālajā samitā kopīgi proklamēja Eiropas sociālo tiesību pīlāru, kā pirmo principu tajā nosakot ikviena tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību un mācībām un mūžizglītību, kā ceturto principu – tiesības uz savlaicīgu un individuāli pielāgotu palīdzību nodarbinātības vai pašnodarbinātības uzlabošanai, kas ietver mācības un pārkvalifikāciju, un kā vienpadsmito principu – bērnu tiesības uz kvalitatīvu agrīno pirmsskolas izglītību un aprūpi par pieņemamu cenu un bērniem no sociāli nelabvēlīgas vides tiesības uz īpašiem pasākumiem vienlīdzīgu iespēju vairošanai,
- to, ka Eiropadomes 2017. gada 14. decembra secinājumos izglītība ir izcelta kā būtisks faktors iekļaujošas un saliedētas sabiedrības veidošanā un Eiropas konkurētspējas uzturēšanā un izglītība un mācības pirmoreiz ir izvirzītas Eiropas politiskās darba kārtības centrā,
- progresu, kas panākts *ET 2010* darba programmas un *ET 2020* sistēmas ietvaros, jo īpaši valstu reformu atbalstīšanā, atzīstot, ka joprojām jātiek galā ar būtiskiem izaicinājumiem, ja Eiropa vēlas sasniegt minētajās proklamācijās izvirzītos vērienīgos mērķus,

- to, ka Komisija kopā ar dalībvalstīm ir sākusi rīkoties, lai šo redzējumu par izglītības un mācību nākotni īstenotu, no 2018. gada izveidojot Eiropas izglītības telpu ¹, uz ko Padome reaģēja, pieņemot Padomes 2018. gada 22. maija secinājumus par virzību uz redzējumu par Eiropas izglītības telpu un Padomes 2019. gada 8. novembra Rezolūciju par Eiropas izglītības telpas turpmāku attīstīšanu nolūkā atbalstīt uz nākotni orientētas izglītības un mācību sistēmas,
- Boloņas procesa ietvaros veikto darbu, kas nostiprināts ar 2020. gada novembra Romas ministru paziņojumu, kā arī darbu, kas veikts Kopenhāgenas procesa ietvaros un arī nostiprināts nesen ar 2020. gada novembra Osnabrikas deklarāciju,
- to, ka 2021. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģijā ir uzsvērts, cik svarīgi ir nodrošināt vienlīdzīgas iespējas un iekļaujošu izglītību, īpašu uzmanību pievēršot nelabvēlīgā situācijā esošām grupām un ieguldot pārkvalifikācijā un prasmju pilnveidē,

UZSVER, ka

- izglītībai un mācībām ir būtiska loma saistībā ar Eiropas nākotnes veidošanu laikā, kad ir absolūti nepieciešams, lai tās sabiedrība un ekonomika kļūtu saliedētākas, iekļaujošākas, digitālākas, ilgtspējīgākas, zaļākas un noturīgākas un lai iedzīvotāji varētu sevi pilnveidot un labi justies, būt gatavi pielāgoties mainīgajam darba tirgum un tajā darboties, kā arī aktīvi un atbildīgi iesaistīties pilsoniskajā dzīvē;
- Covid-19 pandēmija ir radījusi vēl nepieredzētu spiedienu uz izglītības un mācību nozari, un pandēmijas dēļ ir notikusi plaša pāreja uz attālinātu un jaukta tipa mācīšanu un mācīšanos. Šī pāreja izglītības un mācību sistēmām un kopienām ir radījusi dažādus izaicinājumus un iespējas, atklājot digitālās plaisas un savienojamības nepilnību ietekmi dalībvalstīs, kā arī nevienlīdzību starp ienākumu grupām un starp pilsētu un laukiem, un vienlaikus arī parādot izglītības un mācību potenciālu noturības veidošanā un ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes veicināšanā;

¹ COM(2017) 673 final.

- pateicoties Eiropas izglītības telpai, izglītojamie varēs turpināt savas mācības dažādos dzīves posmos un meklēt darbu visā ES un dalībvalstīs un ieinteresētās personas varēs sadarboties, lai kvalitatīva, inovatīva un iekļaujoša izglītība un mācības, kas sekmē ekonomikas izaugsmi un kvalitatīvas nodarbinātības iespējas, kā arī personīgo izaugsmi un sociālo un kultūras attīstību, kļūtu par realitāti visās ES dalībvalstīs un reģionos;
- turklāt Eiropas izglītības telpa būs telpa, kurā izglītojamie un izglītības darbinieki no dažādām disciplīnām, kultūrām un pāri robežām varēs viegli sadarboties un sazināties un kurā tiek automātiski atzītas ārvalstīs pavadītajā mācību laikā iegūtās kvalifikācijas un mācīšanās rezultāti ²;

ATZĪST, ka

- iepriekšējā stratēģiskā sistēma Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (*ET 2020*) palīdzēja veicināt savstarpēju mācīšanos izglītības un mācību jomā, izvirzot kopīgus stratēģiskos mērķus un izmantojot kopīgus atsauces rīkus un pieejas, faktus un datus no visām attiecīgajām Eiropas aģentūrām un starptautiskām organizācijām, kā arī labas prakses apmaiņu un mācīšanos no līdzbiedriem starp ES dalībvalstīm un citām ieinteresētajām personām, un atbalstīja valstu reformu īstenošanu izglītības un mācību jomā;
- ar atjauninātu stratēģisko satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā – pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu un dalībvalstu izglītības sistēmu dažādību, kā arī balstoties uz iepriekšējo sistēmu sasniegumiem – šī sadarbība tiks uzlabota tādās jomās kā pastiprināta koordinācija, tostarp politiskā līmenī, lielākas sinerģijas starp dažādām politikas jomām, kas veicina sociālo un ekonomisko izaugsmi un zaļo un digitālo pārkārtošanos, un pastiprināta komunikācija un rezultātu izplatīšana atbilstīgi inovatīvākai un uz nākotni vērstai izglītības un mācību reformu atbalsta perspektīvai;

² Saskaņā ar Padomes Ieteikumu (2018. gada 26. novembris) par to, kā sekmēt augstākās izglītības un vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu automātisku savstarpēju atzīšanu, OV C 444, 10.12.2018., 1. lpp.

- Covid-19 krīze ir parādījusi, ka izglītības un mācību sistēmām jābūt pietiekami elastīgām un noturīgām pret pārtraukumiem to regulārajos ciklos, un krīzes iespaidā ES valstis ir pierādījušas, ka spēj rast risinājumus, lai turpinātu nodrošināt mācīšanas un mācīšanās procesus dažādos veidos un kontekstos un lai garantētu, ka visi izglītojamie – neatkarīgi no sociālekonomiskās izcelsmes vai mācīšanās vajadzībām – turpina mācīties. Tas pats attiecas uz Eiropas sadarbības satvaru, kam arī turpmāk vajadzētu būt pietiekami elastīgam, lai reaģētu uz pašreizējiem un turpmākiem izaicinājumiem, tostarp saistībā ar Eiropas izglītības telpu;

ATZINĪGI NOVĒRTĒ un PIENĀCĪGI ŅEM VĒRĀ

galvenos elementus un jo īpaši redzējumu, kas izklāstīti Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Eiropas Izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam ³, kurā norādīts, kā Eiropas sadarbība var vēl vairāk uzlabot ES izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību un digitālo un zaļo dimensiju. Šajā paziņojumā ir ierosināts satvars, kas sniedz iespējas sadarbībai ar dalībvalstīm un iesaistei ar attiecīgām ieinteresētajām personām, tostarp ziņošanas un analīzes struktūra, un tajā ir izklāstīti priekšlikumi attiecībā uz izglītības mērķiem reformu veicināšanai un uzraudzīšanai izglītības un mācību jomā, lai līdz 2025. gadam izveidotu Eiropas izglītības telpu;

un ATZINĪGI NOVĒRTĒ ARĪ

- galvenos elementus Komisijas 2020. gada jūlija paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai" ⁴;

³ COM(2020) 625 final.

⁴ COM(2020) 274 final.

- galvenos elementus Komisijas 2020. gada septembra paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Digitālās izglītības rīcības plāns 2021.–2027. gadam. Izglītības un apmācības pārveide digitālajam laikmetam" ⁵;

VIENOJAS, ka:

1. līdz 2030. gadam Eiropas izglītības telpas izveide un turpmākā attīstība būs visaptverošs politikas mērķis jaunajā stratēģiskajā satvarā Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā, kurš caurvīs visas stratēģiskās prioritātes un prioritārās jomas, kā izklāstīts šajā rezolūcijā, paturot prātā, ka stratēģiskais satvars Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā būs galvenais Eiropas izglītības telpas atbalstīšanas un īstenošanas instruments, kas ar savām iniciatīvām un kopīgu redzējumu līdzradīšanas garā veicinās šīs telpas veiksmīgu izveidi un vērienīgu turpmāko attīstību ⁶;
2. virzoties uz Eiropas izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam, galvenajam mērķim Eiropas sadarbībā izglītības un mācību jomā vajadzētu būt tādu izglītības un mācību sistēmu turpmākās attīstības veicināšanai dalībvalstīs, kuru mērķis ir nodrošināt:
 - a) visu iedzīvotāju personisko, sociālo un profesionālo izaugsmi, vienlaikus veicinot demokrātiskās vērtības, vienlīdzību, sociālo kohēziju, aktīvu pilsoniskumu un starpkultūru dialogu;
 - b) ilgtspējīgu ekonomisko labklājību, zaļo un digitālo pārkārtošanos un nodarbināmību;

⁵ COM(2020) 624 final.

⁶ Saskaņā ar Padomes Rezolūciju (2019. gada 8. novembris) par Eiropas izglītības telpas turpmāku attīstīšanu nolūkā atbalstīt uz nākotni orientētas izglītības un apmācības sistēmas, OV C 389, 18.11.2019., 1. lpp.

3. Eiropas sadarbība izglītības un mācību jomā līdz 2030. gadam būtu jāizveido atbilstoši stratēģiskam satvaram, kurā, ņemot vērā iekļaujošu, holistisku un mūžizglītības perspektīvu, ir ietvertas izglītības un mācību sistēmas kopumā. Tas būtu jāizceļ kā pamatprincips, uz kura balstās viss satvars un kurā paredzēts ietvert mācīšanu, mācības un mācīšanos visos kontekstos un līmeņos – gan formālā, gan neformālā vai ikdienējā – no agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes līdz pieaugušo mācībām, tostarp profesionālajai izglītībai un apmācībai (PIA) un augstākajai izglītībai, arī digitālajā vidē; Eiropas sadarbībai izglītībā un mācībās būtu jādod ieguldījums arī attiecīgajās Eiropas pusgada prioritātēs.
4. saistībā ar šo jauno satvaru izvērsto darbu būtu jāveicina zaļā un digitālā pārkārtošanās saskaņā ar mērķiem, kas noteikti Komisijas 2019. gada decembra paziņojumā "Eiropas zaļais kurss"⁷, kā arī saskaņā ar galvenajiem elementiem, kuri izklāstīti Komisijas 2020. gada februāra paziņojumā "Eiropas digitālās nākotnes veidošana"⁸;
5. šādi mērķi būtu jāskata arī globālā perspektīvā, ņemot vērā to, ka sadarbība izglītības un mācību jomā pakāpeniski ir kļuvusi par svarīgu instrumentu ES ārpolitikas īstenošanai, kuras pamatā ir Eiropas vērtības, uzticēšanās un autonomija. Tas palīdzēs panākt, ka ES kļūst par vēl pievilcīgāku galamērķi un partneri gan globālajā sacensībā par talantiem, gan tādu kopā ar starptautiskiem partneriem veidotu stratēģisku partnerību veicināšanā, kuru mērķis ir nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību it visiem, visos kontekstos un izglītības līmeņos. Sadarbība pati par sevi ir būtiska dimensija Savienības ģeopolitisko prioritāšu, kā arī ANO 2030. gada ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā – gan pasaules mērogā, gan ES dalībvalstīs; Labākas koordinācijas veicināšana ES un dalībvalstu starpā nostiprinās Eiropas kā svarīga izglītības jomas partnera pozīciju globālā līmenī un palīdzēs nostiprināt Eiropas izglītības telpas saiknes ar pārējo pasauli.

⁷ COM(2019) 640 final.

⁸ COM(2020) 67 final.

6. efektīvs un lietderīgs ieguldījums izglītībā un mācībās ir priekšnoteikums izglītības un mācību sistēmu kvalitātes un iekļautības un izglītības rezultātu uzlabošanai, kā arī ilgtspējīgas izaugsmes veicināšanai, labjutības uzlabošanai un iekļaujošākas sabiedrības veidošanai. Intensīvāks darbs ieguldījumu jomā, kurā vienlaikus tiek ievērots subsidiaritātes princips, var palīdzēt atveseļoties no pašreizējās krīzes un veicināt izglītības un mācību nozares zaļo un digitālo pārkārtošanos;
7. tas, ka, sistemātiski vācot un analizējot starptautiski salīdzināmus datus, tiek periodiski pārraudzīts panāktais virzībā uz izvirzītajiem mērķiem, būtiski sekmē uz gūtajām atziņām balstītu politikas veidošanu. Turpmāk tekstā izklāstītajām stratēģiskajām prioritātēm 2021.–2030. gada laikposmā būtu attiecīgi jāpievieno rādītāji un ES līmenī noteikti mērķi, kas izklāstīti šīs rezolūcijas II pielikumā. Rezultāti, kas gūti pēdējā ciklā Eiropas sadarbībā izglītības un mācību jomā, palīdzēs novērtēt vispārējo Eiropas līmenī panākto progresu un parādīt sasniegto, kā arī veicināt un atbalstīt izglītības un mācību sistēmu attīstību un reformas;
8. nākamajā desmitgadē ar stratēģisko satvaru konkrēti īstēnos turpmāk izklāstītās piecas stratēģiskās prioritātes.

– **1. stratēģiskā prioritāte. Uzlabot kvalitāti, taisnīgumu, iekļautību un panākumus izglītībā un mācībās ikvienam.**

Lai mūsdienu pasaulē gūtu panākumus un tiktu galā ar turpmākām pārmaiņām sabiedrībā, ekonomikā un darba tirgū, visiem cilvēkiem jābūt atbilstošām zināšanām, prasmēm, kompetencēm un attieksmei. Izglītībai un mācībām ir būtiska nozīme Eiropas iedzīvotāju personīgajā izaugsmē un pilsoniskajā un profesionālajā attīstībā.

ES līmenī redzējums par izglītības un mācību kvalitāti paredz, ka pamatkompetenču, tai skaitā pamatprasmju, apguve ir turpmāko panākumu pīlāri ⁹, ko atbalsta augsti kvalificēti un motivēti skolotāji un pasniedzēji, kā arī citi izglītības darbinieki.

Izglītības un mācību priekšlaicīga pamešana, kuras dēļ jauniešiem un pieaugušajiem ir mazāk sociālekonomisko iespēju, pēdējo desmit gadu laikā ir mazinājusies, taču tā joprojām ir problēma, jo īpaši, domājot par gaidāmajām Covid-19 pandēmijas sekām. Ir jāturpina pielikt pūles, lai mazinātu to personu īpatsvaru, kuras priekšlaicīgi pamet izglītību un mācības, un jācenšas panākt, ka lielāks skaits jauniešu iegūst vidējās izglītības kvalifikāciju.

Valstu izglītības un mācību sistēmas ir spējušas uzlabot savu sniegumu šajās jomās, taču joprojām ir jāapzina politikas pasākumi, ar kuriem var uzlabot visu izglītojamo sekmes izglītībā.

Nodrošinot kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību un mācības visiem, dalībvalstis var vēl vairāk mazināt nevienlīdzību sociālajā, ekonomiskajā un kultūras ziņā. Tomēr nesekmīgo vidū visā Eiropā ir pārmērīgi liels to izglītojamo skaits, kuri nāk no nelabvēlīgas vides, tostarp lauku un attāliem reģioniem, un Covid-19 pandēmija ir vēl uzskatāmāk parādījusi, cik svarīga nozīme izglītībā un mācībās ir taisnīgumam un iekļautībai.

Lai nodrošinātu patiesi iekļaujošu izglītību un vienlīdzīgas iespējas visiem izglītojamajiem visos izglītības un mācību līmeņos un veidos, iegūtais izglītības līmenis un sasniegumi būtu jānošķir no sociālā, ekonomiskā un kultūras statusa vai no citiem personiskajiem apstākļiem.

Īpaši svarīga loma ir kvalitatīvai agrīnajai pirmsskolas izglītībai un aprūpei, un tā būtu vēl vairāk jāstiprina kā pamats turpmākiem panākumiem izglītības jomā.

⁹ Kā izklāstīts Padomes Ieteikumā (2018. gada 22. maijs) par pamatkompetencēm mūžizglītībā, OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.

Ir jāsekmē visas citas darbības, kas vērstas uz plašāku iekļautību, piemēram, jāatbalsta piekļuve iekļaujošai kvalitatīvai izglītībai personām ar invaliditāti ¹⁰, personām ar īpašām mācīšanās vajadzībām, migrantu izcelsmes izglītojamajiem un citām neaizsargātām grupām, jāatbalsta atgriešanās izglītībā, ņemot vērā mūžizglītības perspektīvu, un jānodrošina iespējas iekļūt darba tirgū, izmantojot dažādus izglītības un mācību ceļus.

Iekļaujoša izglītība un mācību nozīmē arī izpratnes par dzimumu līdztiesības aspektiem iekļaušanu mācīšanās procesos un izglītības un mācību iestādēs un dzimumu stereotipu apstrīdēšanu un izskaušanu, jo īpaši tādu stereotipu, kas ierobežo zēnu un meiteņu izvēli attiecībā uz studiju jomām. Būtu jāpanāk, ka profesijas, kurās tradicionāli dominē vīrieši vai sievietes, kļūst populārākas nepietiekami pārstāvētā dzimuma personu vidū. Ir vajadzīgs arī papildu darbs, lai panāktu pienācīgu dzimumu līdzsvaru izglītības un mācību iestāžu vadošajos amatos.

Svarīga nozīme ir digitālajām tehnoloģijām, lai panāktu, ka mācīšanās vides, mācību materiāli un mācīšanas metodes ir pielāgojamas un piemērotas dažādiem izglītojamajiem. Tās var veicināt patiesu iekļautību – ar noteikumu, ka vienlaikus tiek risināti digitālās plaisas jautājumi (gan infrastruktūras, gan digitālo prasmju ziņā).

– **2. stratēģiskā prioritāte. Mūžizglītību un mobilitāti padarīt par realitāti ikvienam**

Sociālie, tehnoloģiskie, digitālie, vides un ekonomiskie izaicinājumi arvien vairāk ietekmē mūsu dzīvesveidu un to, kā strādājam, tostarp darbvietu sadali un pieprasījumu pēc prasmēm un kompetencēm. Lielais skaits profesionālās karjeras maiņas gadījumu, ar ko, paredzams, saskarsies Eiropas vidusmēra pilsonis, apvienojumā ar pensionēšanās vecuma palielināšanos ir iemesls, kāpēc mūžizglītībai un karjeras konsultēšanai mūža garumā, tostarp informēšanas pasākumiem, ir būtiska nozīme attiecībā uz taisnīgu pārkārtošanos, jo izglītības un prasmju līmenis, tostarp digitālās prasmes, arī turpmāk būs būtisks faktors darba tirgū.

¹⁰ Atbilstoši ANO 2006. gada 13. decembra Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām.

Mūžizglītība caurvij vispārējo redzējumu un mērķus izglītības un mācību jomā ES un holistiski ietver visus izglītības un mācību līmeņus un veidus, arī neformālo un ikdienējo mācīšanos.

Joprojām ir jāpanāk lielāks progress kvalitatīvas mūžizglītības nodrošināšanā visiem izglītojamajiem, tostarp, nodrošinot dažādu mācīšanās ceļu mijiedarbību un elastību dažādos izglītības un mācību veidos un līmeņos, kā arī neformālās un ikdienējās mācīšanās validāciju.

Izglītības un mācību sistēmām, ko atbalsta ar tādām iniciatīvām kā "Eiropas universitātes" un profesionālās izcilības centri, kuras uzsāktas programmas "Erasmus+" ietvaros, būtu jākļūst elastīgākām, noturīgākām, nākotnes prasībām atbilstošākām un pievilcīgākām, sasniedzot dažādāku izglītojamo loku un nodrošinot iepriekšējās mācīšanās atzīšanu un validāciju, mācību iespējas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas nolūkā, tostarp augstākos kvalifikācijas līmeņos un visā darba dzīves laikā ¹¹.

Darba tirgū patlaban pieaug vajadzība pēc dažādām prasmju un kvalifikāciju kombinācijām, kā arī strukturāli mainās PIA ainava. Abas šīs tendences pieprasa modernizētu, efektīvu, iekļaujošu un izcilu PIA, kas palīdz risināt darba tirgus un sabiedrības problēmas. Ir jāturpina pilnveidot PIA kā pievilcīgu un kvalitatīvu ceļu nodarbinātībā un dzīvē.

Vidēji Eiropas Savienībā pieaugušo dalība mācībās joprojām ir zema, un tas apdraud patiesi ilgtspējīgu un taisnīgu ekonomikas izaugsmi Savienībā. Ar mācīšanās ceļiem saistītas inovācijas, jaunas pieejas izglītībai, tostarp individuālas pieejas, un mācīšanās vides inovācijas visās izglītības un mācību iestādēs, tostarp augstākās izglītības iestādēs, kā arī darbavietā un kopienas vidē ir priekšnoteikums tam, lai labāk reaģētu uz plašāka izglītojamo loka vajadzībām, jo arvien lielākam skaitam pieaugušo būs vajadzīga pārkvalifikācija un prasmju pilnveide.

¹¹ Saskaņā ar mērķiem, kas izklāstīti Padomes Ieteikumā (2020. gada 24. novembris) par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (OV C 417, 2.12.2020., 1. lpp.) un 2020. gada 30. novembra Osnabrikas deklarācijā.

Turklāt būtu jāpastiprina pasākumi, kas pieaugušajiem ļautu apgūt pamatprasmes un motivētu viņus to darīt, lai varētu garantēt vienlīdzīgas iespējas un nodrošināt lielāku līdzdalību sabiedriskajā dzīvē, tādējādi nodrošinot holistisku pieeju pieaugušo mācībām.

Būtisks mūžizglītības elements un svarīgs līdzeklis personīgās izaugsmes, nodarbināmības un pielāgošanās spēju veicināšanai ir izglītojamo, skolotāju, skolotāju izglītotāju un personāla mobilitāte, tāpēc arī turpmāk tā būtu jāizvērs kā viens no ES sadarbības pamatelementiem un kā instruments kvalitātes un iekļautības uzlabošanai izglītības un mācību jomā un daudzvalodības veicināšanai ES. Ir svarīgi censties panākt līdzsvaru mobilitātes plūsmās, lai veicinātu optimālu intelektuālā darbaspēka apriti un to pārraudzītu, šādā nolūka cita starpā apzinot absolventu gaitas.

Ir jāpieliek papildu pūles, lai likvidētu pastāvošos šķēršļus un traucēkļus visu veidu mācīšanās un mācīšanas mobilitātei, tostarp problēmas, kas saistītas ar piekļuvi, konsultācijām, studentu pakalpojumiem un atzīšanu, un arī ņemot vērā visu pašreizējo vai turpmāko ceļošanas ierobežojumu ietekmi.

Turklāt, lai stiprinātu augstākās izglītības iestāžu sadarbību un veicinātu mobilitāti, vēl ir jāstrādā tādās jomās kā automātiska savstarpēja kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu studiju periodu atzīšana un kvalitātes nodrošināšana. Ir vajadzīgi pastāvīgi centieni, lai izmantotu Eiropas iniciatīvas mobilitātes veicināšanai, tostarp tās, ko finansē ar programmu "*Erasmus+*".

– **3. stratēģiskā prioritāte. Uzlabot kompetences un palielināt motivāciju pedagoga profesijā**

Visos izglītības un mācību līmeņos centrālais elements ir skolotāji, pasniedzēji, izglītības un pedagoģiskais personāls un izglītības un mācību vadītāji. Lai atbalstītu inovāciju, iekļautību, kvalitāti un sasniegumus izglītības un mācību jomā, pedagogiem jābūt ļoti kompetentiem un motivētiem, un, lai to panāktu, ir vajadzīgas dažādas profesionālās mācīšanās iespējas un atbalsts visā karjeras laikā.

Vairāk nekā jebkad agrāk izglītības un mācību sistēmās uzmanība ir jāpievērš skolotāju, pasniedzēju un izglītības darbinieku labjutībai, kas ir svarīgs faktors arī izglītības un mācību kvalitātes nodrošināšanai, jo tā ietekmē ne tikai skolotāju apmierinātību, bet arī mācīšanas kvalitāti.

Ir arī jāpanāk, ka skolotāja profesija kļūst pievilcīgāka un tai ir augstāka vērtība; tas kļūst arvien svarīgāk, jo ES valstis saskaras ar skolotāju trūkumu un novecošanu ¹².

Turklāt, veidojot skolotāju, pasniedzēju un izglītības darbinieku kompetenču un motivācijas attīstībai labvēlīgu vidi un apstākļus, būtu jāņem vērā izglītības un mācību vadības izšķirošā loma, tādējādi nodrošinot, ka izglītības un mācību iestādes darbojas kā mācīšanās organizācijas. Tādas iniciatīvas kā Eiropas skolotāju akadēmijas, kas sāks darboties programmas "*Erasmus+*" ietvaros, atvieglos tīklu veidošanu, zināšanu apmaiņu un mobilitāti iestāžu vidū, nodrošinot skolotājiem un pasniedzējiem gan mācīšanās iespējas visos skolotāja un pasniedzēja karjeras posmos, gan apmaiņu ar paraugpraksi un inovatīvām pedagoģijas metodēm, dodot iespēju īstenot savstarpēju mācīšanos Eiropas mērogā.

¹² Kā uzsvērts Padomes secinājumos (2020. gada 9. jūnijs) par Eiropas skolotājiem un pasniedzējiem nākotnei, OV C 193, 9.6.2020., 11. lpp.

– **4. stratēģiskā prioritāte. Stiprināt Eiropas augstāko izglītību**

Augstākās izglītības nozare un pašas augstākās izglītības iestādes ir pierādījušas savu noturību un spēju tikt galā ar neparedzētām pārmaiņām, piemēram, Covid-19 pandēmiju. Šī krīze ir saasinājusi joprojām pastāvošās problēmas, taču tā ir arī radījusi iespējas turpmākai attīstībai paredzētās augstākās izglītības pārveides programmas ietvaros.

Nākamajos desmit gados augstākās izglītības iestādes tiks mudinātas rast jaunus padziļinātas sadarbības veidus, proti, izveidojot transnacionālas alianses, apvienojot savas zināšanas un resursus un radot vairāk iespēju studentu un personāla mobilitātei un līdzdalībai, kā arī pētniecības un inovācijas veicināšanai, tostarp, pilnībā izvēršot iniciatīvu "Eiropas universitātes".

Sekmīgi ir strādāts pie tā, lai Boloņas procesa ietvaros izveidotu Eiropas augstākās izglītības telpu (EAIT). Turpmāk būs svarīgi strādāt Boloņas procesa ietvaros, vienlaikus veidojot turpmākas un spēcīgākas sinerģijas ar Eiropas Pētniecības telpu (EPT), neradot paralēlas vai dubultas struktūras vai instrumentus.

- **5. stratēģiskā prioritāte. Atbalstīt zaļo un digitālo pārkārtošanos izglītībā un mācībās un ar izglītības un mācību palīdzību**

Zaļā un digitālā pārkārtošanās ir Savienības nākamās desmitgades darba kārtības centrālais elements. Gan pārejai uz ekoloģiski ilgtspējīgu, apertes un klimatneitrālu ekonomiku, gan digitālākai pasaulei būs ievērojama ietekme sociālā, ekonomikas un nodarbinātības ziņā. Ja netiks nodrošināts, ka visi iedzīvotāji iegūst nepieciešamās zināšanas, kompetences, prasmes un attieksmi, lai tiktu galā ar šīm pārmaiņām, sociāli taisnīga ES pārveide nebūs iespējama.

Ir jāveicina pamatīgas pārmaiņas cilvēku uzvedībā un prasmēs, sākot ar izglītības un mācību sistēmām un iestādēm kā katalizatoriem. Izglītības un mācību iestādēm savā organizatoriskajā attīstībā ir jāiekļauj zaļā un digitālā dimensija. Tāpēc ir nepieciešami ieguldījumi – konkrēti, digitālās izglītības ekosistēmās – ne tikai lai visos izglītības un mācību līmeņos un veidos integrētu vides ilgtspējas perspektīvu, digitālās pamatprasmes un padziļinātas digitālās prasmes, bet arī lai nodrošinātu, ka izglītības un mācību infrastruktūras ir attiecīgi sagatavotas reaģēšanai uz šīm pārmaiņām un izglītošanai saistībā ar tām. Lai panāktu saistībā ar zaļo un digitālo pārkārtošanos nepieciešamās pārmaiņas, izšķiroša nozīme ir izglītības un mācību iestāžu pārorientēšanai uz visas skolas pieeju un tādas izglītības vides radīšanai, kas ir iekļaujoša, veselīga un ilgtspējīga. Turklāt uzņēmumiem, valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm un attiecīgām ieinteresētajām personām ir attiecīgi jāizstrādā stratēģijas un jāuzņemas kopīga atbildība. Šādā kontekstā ir svarīgi modernizēt zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātnes, mākslas un matemātikas (*STEAM*) studiju jomas.

TURKLĀT PIEKRĪT, ka

1. Cenšoties strādāt šajā stratēģiskajā satvarā – balstoties uz minētajām piecām stratēģiskajām prioritātēm un ar mērķi izveidot Eiropas izglītības telpu un atbalstīt tās pilnveidošanu – laikposmā līdz 2030. gadam būtu jāievēro šādi principi.
 - a) Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā būtu jārada iespējas Eiropas Savienībai un plašākai izglītības un mācību kopienai īstenot iniciatīvas, ar ko galvenokārt atbalsta Eiropas izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam, kā arī iniciatīvas, kas paredzētas Digitālās izglītības rīcības plānā un Prasmju programmā Eiropai. Tādēļ, pamatojoties uz stingrākām Padomes norādēm un rīkojoties saskaņā ar atvērto koordinācijas metodi, ir jāveicina elastīgas sadarbības metodes un jāstiprina sinerģijas ar citām iniciatīvām izglītības un mācību jomā.
 - b) Eiropas sadarbība izglītības un mācību jomā būtu jāīsteno atbilstoši iekļaujošai, holistiskai un mūžizglītības perspektīvai, saglabājot un padziļinot izmēģinātus un pārbaudītus savstarpējas mācīšanās mehānismus, rīkus un instrumentus un pieejamo politikas atbalstu – jo īpaši tos, ko nodrošina ar *ET 2020* un atvērto koordinācijas metodi, – un attiecīgā gadījumā veidojot sinerģijas starp izglītības un mācību nozari un citām politikas jomām. Pilnībā ievērojot dalībvalstu kompetences izglītības un mācību jomā un respektējot Eiropas sadarbības izglītības un mācību jomā brīvprātību nākamajos desmit gados, stratēģiskajā satvarā būtu jāņem vērā:
 - i) piecas iepriekš minētās Eiropas sadarbības stratēģiskās prioritātes;
 - ii) kopīgi atsauces rīki un pieejas;
 - iii) mācīšanās no līdzbiedriem, līdzbiedru konsultēšana un labas prakses apmaiņa, īpašu uzmanību pievēršot rezultātu izplatīšanai un skaidrai pamanāmībai, kā arī ietekmei valsts mērogā;

- iv) periodiska pārraudzība un ziņošana, tostarp, izmantojot ES līmenī noteiktos mērķus, ikgadējo Izglītības un apmācības pārskatu (saistībā arī ar Eiropas pusgadu), vienlaikus izmantojot Rādītāju un kritēriju pastāvīgās darba grupas speciālās zināšanas un izvairoties no papildu administratīvā sloga dalībvalstīm;
 - v) salīdzināmi fakti un dati no visām attiecīgajām Eiropas aģentūrām, Eiropas tīkliem un starptautiskām organizācijām, piemēram, ESAO, *UNESCO* un *IEA*;
 - vi) Rādītāju un kritēriju pastāvīgās darba grupas speciālās zināšanas; šai grupai vajadzētu būt pirmajam forumam, kurā apspriež kopīgos ES līmenī noteiktos mērķus un rādītājus un turpmākas prioritārās jomas, kā arī sadarbību ar citām attiecīgām nozarēm (nodarbinātības, sociālo un pētniecības nozari), lai nodrošinātu piemērotus un mērķiem atbilstošus rādītājus;
 - vii) ES programmu, fondu un instrumentu ietvaros pieejamo iespēju pilnīga izmantošana, jo īpaši izglītības un mācību, tostarp mūžizglītības, jomā.
- c) Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā vajadzētu būt mērķiem atbilstoši, konkrētai un efektīvai. Būtu jāpieliek papildu pūles, lai nodrošinātu, ka tiek iepriekš plānoti un pēc tam, izmantojot Eiropas un valstu forumus, regulāri un strukturēti iesniegti, pārskatīti un izplatīti skaidri un pamanāmi rezultāti, tādējādi izveidojot pamatu nepārtrauktai izvērtēšanai un pilnveidošanai.
- d) Lai atbalstītu dalībvalstu centienus veicināt paredzēto augstākās izglītības pārveidi Eiropā un sekmēt augstākās izglītības iestāžu sadarbību, būtu jānodrošina ciešas un strukturētas sinerģijas ar EAIT un Boloņas procesu, jo īpaši attiecībā uz kvalitātes nodrošināšanas, atziņas, mobilitātes un pārredzamības instrumentiem, izvairoties no paralēlām vai dubultām struktūrām un instrumentiem, kas jau ir izstrādāti EAIT.

- e) Kopenhāģenas process ir svarīgs Eiropas sadarbības aspekts atvērtās koordinācijas metodes ietvaros PIA jomā, un tas palīdzēs sasniegt šajā satvarā izklāstītās stratēģiskās prioritātes.
- f) Būtu jāuzlabo starpnozaru sadarbība starp attiecīgām ES iniciatīvām izglītības un mācību jomā un iniciatīvām saistītajās politikas jomās un nozarēs – jo īpaši nodarbinātības, sociālās politikas, pētniecības, inovācijas, jaunatnes un kultūras jomā. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš labāka dialoga veicināšanai starp Izglītības komiteju un Nodarbinātības komiteju, tādējādi nodrošinot savlaicīgu informācijas apmaiņu ¹³. Attiecībā uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra, jo īpaši tā pirmā, ceturtā un vienpadsmitā principa, īstenošanu īpaša uzmanība būtu jāpievērš tās pārraudzībai, ko veic, izmantojot "sociālo rezultātu pārskatu", ar kuru sekos līdzi tendencēm un progresam visās dalībvalstīs un kuru ņems vērā Eiropas pusgadā.
- g) Konkrēti attiecībā uz "zināšanu kvadrātu" (izglītība, pētniecība, inovācija un pakalpojumi sabiedrībai) īpaša uzmanība būtu jāpievērš politikas un finansējuma sinerģijām starp izglītību un mācībām, pētniecību un inovāciju, jo īpaši saistībā ar EPT un Eiropas izglītības telpu, vienlaikus nodrošinot saskaņotību ar EAIT ¹⁴.
- h) Eiropas sadarbībai, jo īpaši nolūkā izveidot Eiropas izglītības telpu, ir vajadzīgs pārredzams un konsekvents dialogs un tīklu veidošana (no līdzradīšanas perspektīvas) ne tikai starp dalībvalstīm un Komisiju, bet arī ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām.
- i) Būtu jāpastiprina politiskais dialogs ar trešām valstīm un sadarbība ar starptautiskām organizācijām, piemēram, Eiropas Padomi, ESAO un *UNESCO*, tādējādi iegūstot faktus un datus, kā arī iedvesmu un avotu jaunām idejām un dažādām darba metodēm salīdzināšanas un uzlabošanas nolūkā.

¹³ Pēc Padomes Rezolūcijas (2020. gada 27. februāris) par izglītību un apmācību Eiropas pusgadā: nodrošināt uz informāciju balstītas debates par reformām un ieguldījumiem, OV C 64, 27.2.2020., 1. lpp., pieņemšanas un saskaņā ar to.

¹⁴ Šo darbu varētu atbalstīt tehniskā līmenī.

- j) Lai saskaņā ar vispārējo mērķi – izveidot Eiropas izglītības telpu un īstenot dalībvalstu prioritātes jaunā satvara stratēģisko prioritāšu ietvaros – uzlabotu izglītības un mācību sistēmas, būtu jāizmanto finanšu resursi no "Erasmus+", Eiropas struktūrfondi, *REACT-EU*, Atvēršanas un noturības mehānisma un citām Savienības finansēšanas programmām un mehānismiem.
- k) Ņemot vērā izglītības un mācību būtisko lomu atvēršanā un sociālās un ekonomiskās noturības veidošanā, Eiropas izglītības telpas izveidē lielāka uzmanība ir jāpievērš ieguldījumiem izglītībā. Komisija kopā ar dalībvalstīm pastiprinās darbu ieguldījumu jomā, tostarp sekmēs debates attiecīgos augsta līmeņa politiskajos forumos, ja nepieciešams, piemēram, kopīgu viedokļu apmaiņu starp ES valstu finanšu un izglītības ministriem, kā arī ar citām iestādēm, piemēram, Eiropas Investīciju banku un Eiropas Parlamentu ¹⁵.
2. Atvērtās koordinācijas metodes veiksmīga izmantošana stratēģiskajā satvarā Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ir atkarīga no dalībvalstu politiskās apņemšanās un stingrākām Padomes norādēm, kā arī no efektīvām darba metodēm Eiropas līmenī, kuru pamatā vajadzētu būt turpmāk izklāstītajiem elementiem.
- a) Darba cikli – laikposms līdz 2030. gadam tiks sadalīts divos ciklos; pirmais cikls aptvers piecus gadus no 2021. līdz 2025. gadam, ievērojot grafiku, ko Komisija ierosinājusi savā paziņojumā par Eiropas izglītības telpas izveidi, un otrais cikls – laiku līdz 2030. gadam. Pirmajā ciklā vajadzētu būt iespējai līdz 2025. gadam pabeigt Eiropas izglītības telpas izveidi.

¹⁵ Tehniskā līmenī šo procesu atbalstīs ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar kvalitatīviem ieguldījumiem izglītībā un mācībās, kura palīdzēs uzmanības centrā paturēt valsts un reģionālus ieguldījumus.

- b) Prioritārās jomas – Padome vienosies par vairākām prioritārajām Eiropas sadarbības jomām katram ciklam, pamatojoties uz stratēģiskajām prioritātēm un ņemot vērā vispārējo mērķi izveidot Eiropas izglītības telpu un turpināt tās attīstību. Eiropas prioritārajās jomās visām dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai sadarboties plašākos jautājumos, taču šīs jomas dos iespēju arī veidot konkrētāku un ciešāku sadarbību starp ieinteresētajām dalībvalstīm, lai risinātu jaunas problēmas un reaģētu uz konkrētām politikas vajadzībām. Pirmā cikla prioritārās jomas saskaņā ar šo jauno satvaru ir izklāstītas III pielikumā.
- c) Savstarpēja mācīšanās – Eiropas sadarbība minētajās prioritārajās jomās būtu jāīsteno, izmantojot, piemēram, savstarpējas mācīšanās un līdzbiedru konsultēšanas pasākumus, konferences un seminārus, darbseminārus, augsta līmeņa forumus vai ekspertu grupas, paneldiskusijas, pētījumus un analīzes, internetā balstītu sadarbību un – attiecīgā gadījumā – iesaistot attiecīgas ieinteresētās personas. Visas šīs iniciatīvas būtu jāizstrādā, pamatojoties uz skaidri noteiktām pilnvarām, grafikiem un plānotiem rezultātiem, kas jāierosina Komisijai sadarbībā ar dalībvalstīm.
- d) Kopīgi atsauces rīki un pieejas – savstarpējas mācīšanās pamatā vai rezultātā var tikt izstrādāti atsauces rīki un pieejas, kas balstās uz kopīgu analīzi un ar ko atbalsta turpmāku politikas izstrādi dažādos pārvaldības līmeņos (ES, valsts, reģionālajā, vietējā, nozaru u. c. līmenī).
- e) Pārvaldības mehānisms – stratēģiskajam satvaram pirmajā ciklā būtu jā saglabā visi izmēģinātie un pārbaudītie *ET 2020* savstarpējas mācīšanās mehānismi, piemēram, darba grupas, ģenerāldirektoru sastāvi un ar mācīšanos no līdzbiedriem saistītie instrumenti, un jā saglabā citu attiecīgo pārvaldības struktūru iesaiste. Dalībvalstis un Komisija minētos mehānismus pielāgos jaunajām stratēģiskajām prioritātēm un sadarbosies, lai izstrādātu pārvaldības risinājumus, ar ko vajadzības gadījumā atvieglo efektīvu informācijas paziņošanu no tehniskā līdz politiskajam līmenim un koordinē darbu, kas jāveic stratēģiskajā satvarā, neradot nevajadzīgas struktūras vai papildu slogu dalībvalstīm.

- f) Rezultātu izplatīšana – lai uzlabotu pamanāmību un panāktu lielāku ietekmi valsts un Eiropas līmenī, sadarbības rezultātus plaši izplatīs visām attiecīgajām ieinteresētajām personām un attiecīgā gadījumā apspriedīs politiskajā līmenī.
- g) Procesa pārraudzība – lai sekmētu rezultātu sasniegšanu ar atvērto koordinācijas metodi, kā arī līdzatbildību par procesu gan valsts, gan Eiropas līmenī, dalībvalstis un Komisija cieši sadarbosies, lai aplūkotu tehniskajā līmenī paveikto, izvērtējot procesu un tā rezultātus. Ikgadējā pārraudzība notiks arī, izmantojot Komisijas Izglītības un apmācības pārskatu, ar kura palīdzību seko līdzi tam, kā tiek sasniegti visi ES līmenī saskaņoti noteiktie mērķi un rādītāji, tostarp apakšrādītāji, izglītības un mācību jomā, un kurš arī palīdz Eiropas pusgada procesā.
- h) Ziņošana par progresu – pirmā cikla beigās, proti, līdz 2025. gadam, būs jāpārskata prioritāro jomu kopums, lai tās pielāgotu vai lai noteiktu jaunas jomas nākamajam ciklam, pamatojoties uz pašreizējiem izaicinājumiem, un lai apsvērtu panākto progresu, tostarp virzībā uz tādu pārvaldības risinājumu izstrādi, kas ir samērīgi ar Eiropas izglītības telpas politisko mērķu vērienīgumu. 2022. gadā Komisija publicēs Eiropas izglītības telpas progresa ziņojumu, kurā tiks aplūkoti un izvērtēti ar stratēģisko sadarbības satvaru gūtie panākumi virzībā uz Eiropas izglītības telpas izveidi un vajadzības gadījumā ierosināti turpmāki pasākumi, un 2023. gadā tā arī rīkos vidusposma pārskatīšanas pasākumu. Gan progresa ziņojumu, gan vidusposma pārskatu ņems vērā arī, kad Padomei būs jāvienojas par iespējamām jaunām prioritārajām jomām pēc 2025. gada.
3. 2025. gadā Komisija publicēs pilnu ziņojumu par Eiropas izglītības telpu. Pamatojoties uz šo izvērtējumu, Padome pārskatīs stratēģisko satvaru, tostarp ES līmenī noteiktos mērķus, pārvaldības struktūru un darba metodes, un attiecīgā gadījumā veiks visas nepieciešamās korekcijas otrajam ciklam, lai pielāgotos Eiropas izglītības telpas realitātei un vajadzībām vai jebkurām citām nozīmīgām norisēm Eiropas Savienībā;

AICINA DALĪBVALSTIS ATBILSTOŠI APSTĀKĻIEM VALSTĪ:

1. sadarboties – ar Komisijas atbalstu un izmantojot atvērto koordinācijas metodi, kā izklāstīts šajā rezolūcijā –, lai laikposmā līdz 2030. gadam uzlabotu Eiropas sadarbību izglītības un mācību jomā, balstoties uz minētajām piecām stratēģiskajām prioritātēm un iepriekš aprakstītajiem principiem un darba metodēm, kā arī uz katram ciklam apstiprinātajām prioritārajām jomām (pirmā cikla (2021.–2025. gada) jomas ir izklāstītas III pielikumā);
2. pamatojoties uz valsts prioritātēm un pienācīgi ievērojot valsts kompetences izglītības un mācību jomā, apsvērt valsts mēroga pasākumus, ar kuriem būtu plānots īstenot stratēģiskajā satvarā izklāstītās stratēģiskās prioritātes un sekmēt to, lai kopīgi tiktu izveidota Eiropas izglītības telpa un sasniegti II pielikumā norādītie ES līmenī noteiktie mērķi; valsts izglītības un mācību politikas izstrādē iedvesmoties no savstarpējas mācīšanās Eiropas mērogā;
3. attiecīgā gadījumā apsvērt, kā un cik lielā mērā tās var veicināt ES līmenī noteikto mērķu kopīgu sasniegšanu ar valsts pasākumiem un darbībām, tādējādi nosakot valsts mērķus atbilstoši savu izglītības un mācību sistēmu specifikai un ņemot vērā apstākļus valstī, tostarp Covid-19 krīzes ietekmi uz ekonomiku un sabiedrību, kā arī pašā izglītības un mācību nozarē;
4. atbalstīt iepriekš izklāstīto pārvaldības struktūru un izvēlētās darba metodes, uzņemoties atbildību par procesu;
5. efektīvi izmantot ES politikas un finansēšanas instrumentus, lai atbalstītu valsts pasākumu un darbību īstenošanu nolūkā gūt panākumus stratēģisko prioritāšu un ar tām saistīto mērķu īstenošanā ES un valsts līmenī, jo īpaši saistībā ar atveseļošanu un zaļo un digitālo pārkārtošanos;

AICINA KOMISIJU SASKAŅĀ AR LĪGUMIEM UN PILNĪBĀ IEVĒROJOT
SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU:

1. laikposmā līdz 2030. gadam atbalstīt dalībvalstis un sadarboties ar tām šajā satvarā, balstoties uz minētajām piecām stratēģiskajām prioritātēm, iepriekš aprakstītajiem principiem un darba metodēm, kā arī ES līmenī noteiktajiem mērķiem un apstiprinātajām prioritārajām jomām, kā attiecīgi izklāstīts II un III pielikumā;
2. līdz 2021. gada beigām sadarboties ar dalībvalstīm, lai vienotos par piemērotu pārvaldības struktūru, kura koordinētu darbu un vadītu stratēģiskā satvara attīstību, ņemot vērā visaptverošo mērķi – izveidot un turpināt attīstīt Eiropas izglītības telpu – un izskatot arī jautājumus, kuri jārisina turpmāk augstāka līmeņa politiskās diskusijās, neradot papildu slogu dalībvalstīm, bet vienlaikus nodrošinot, ka tās uzņemas atbildību par procesu;
3. sadarboties ar dalībvalstīm un sniegt konkrētu atbalstu vietējām, reģionālām un valsts iestādēm, lai veicinātu savstarpēju mācīšanos, analīzi un labas prakses apmaiņu jautājumos, kas saistīti ar ieguldījumiem izglītības infrastruktūrā.
4. jo īpaši, izmantojot progresu ziņojumus, analizēt, cik lielā mērā ir sasniegtas šā satvara stratēģiskās prioritātes attiecībā uz Eiropas izglītības telpas izveidi, kā arī attiecībā uz Eiropas sadarbību izglītības un mācību jomā valsts līmenī;
5. pamatojoties uz Rādītāju un kritēriju pastāvīgās darba grupas ekspertu atzinumu, strādāt ar priekšlikumiem par iespējamiem rādītājiem vai ES līmenī noteiktiem mērķiem iekļautības un vienlīdzības, skolotāja profesijas, kā arī ilgtspējības, tostarp izglītības un mācību sistēmu zaļināšanas, jomā;

6. sadarboties ar dalībvalstīm, lai analizētu, kā uzlabot datu vākšanu un analīzi saistībā ar pašreizējiem ES līmenī noteiktiem mērķiem un rādītājiem, nolūkā veicināt uz gūtajām atziņām balstītu politikas veidošanu, tostarp, izmantojot Rādītāju un kritēriju pastāvīgās darba grupas speciālās zināšanas, un ziņot par šīm apspriedēm Padomei;
7. sadarboties ar dalībvalstīm, lai pēc 2025. gada izskatītu ES mērķus un rādītājus, kuriem noteiktie termiņi nesakrīt ar šā satvara desmit gadu laikposmu, un ziņot Padomei par iespējamām jaunām šo mērķu un rādītāju vērtībām;
8. iesniegt un regulāri atjaunināt sistemātisku pārskatu un ceļvedi par pašreizējo un plānoto politiku, sadarbības instrumentiem, finansēšanas instrumentiem, iniciatīvām un mērķtiecīgiem uzaicinājumiem Savienības līmenī, ar kuriem veicina Eiropas izglītības telpas izveidi un Eiropas sadarbības attīstību izglītības un mācību jomā;
9. iesniegt rīcības plānu Eiropas sociālo tiesību pīlāra, jo īpaši tā pirmā, ceturta un vienpadsmitā principa, īstenošanai.
10. izveidot Eiropas izglītības telpas platformu kā interaktīvu publisku vārteju, ar ko sekmē dalībvalstu un ieinteresēto personu piekļuvi informācijai, darbībām, pakalpojumiem, instrumentiem, rezultātiem, kā arī veicina sadarbību un apmaiņu.

POLITISKAIS KONTEKSTS

1. Padomes secinājumi par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā ("*ET 2020*") (2009. gada 12. maijs)
2. Padomes rezolūcija par atjaunotu Eiropas izglītības programmu pieaugušajiem (2011. gada 20. decembris)
3. Padomes Ieteikums par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu (2012. gada 20. decembris)
4. Deklarācija par pilsoniskuma un kopējo vērtību – brīvības, iecietības un nediskriminācijas – veicināšanu ar izglītības palīdzību (Parīze, 2015. gada 17. marts)
5. Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgais ziņojums par stratēģiskas sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (*ET 2020*) īstenošanu – Jaunas prioritātes Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (2015. gada 23. un 24. novembris)
6. Padomes secinājumi par priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanu un panākumu skolā veicināšanu (2015. gada 23. un 24. novembris)
7. Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par sociālekonomiskās attīstības un iekļautības sekmēšanu Eiropas Savienībā ar izglītības palīdzību – izglītības un apmācības ieguldījums 2016. gada Eiropas pusgadā (2016. gada 24. februāris)
8. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jaunā prasmju programma Eiropai" (2016. gada 10. jūnijs)
9. Padomes Ieteikums "Prasmju pilnveides ceļi – jaunas iespējas pieaugušajiem" (2016. gada 19. decembris)

10. Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par iekļautību daudzveidībā, lai nodrošinātu augstas kvalitātes izglītību visiem iedzīvotājiem (2017. gada 17. februāris)
11. Padomes Ieteikums par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru mūžizglītībai (2017. gada 22. maijs)
12. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un kultūru. Eiropas Komisijas ieguldījums vadītāju 2017. gada 17. novembra sanāksmē Gēteborgā"
13. Padomes Ieteikums par absolventu gaitu apzināšanu (2017. gada 20. novembris)
14. Padomes secinājumi par skolu attīstību un izcilu mācīšanu (2017. gada 20. novembris)
15. Padomes secinājumi par atjauninātu ES augstākās izglītības programmu (2017. gada 20. novembris)
16. Eiropadomes secinājumi (2017. gada 14. decembris)
17. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Digitālās izglītības rīcības plānu (2018. gada 17. janvāris)
18. Padomes Ieteikums par Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai (2018. gada 15. marts)
19. Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2018/646 par kopēju sistēmu labāku pakalpojumu sniegšanai attiecībā uz prasmēm un kvalifikācijām (*Europass*) (2018. gada 18. aprīlis)
20. Padomes Ieteikums par pamatkompetencēm mūžizglītībā (2018. gada 22. maijs)

21. Padomes Ieteikums par to, lai veicinātu kopīgas vērtības, iekļaujošu izglītību un Eiropas dimensiju mācīšanās (2018. gada 22. maijs)
22. Padomes secinājumi par virzību uz redzējumu par Eiropas izglītības telpu (2018. gada 22. maijs)
23. Padomes Ieteikums par to, kā sekmēt augstākās izglītības un vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu automātisku savstarpēju atzīšanu (2018. gada 26. novembris)
24. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Koordinētais mākslīgā intelekta plāns" (2018. gada 7. decembris)
25. Padomes Ieteikums par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei (2019. gada 22. maijs)
26. Padomes Ieteikums par kvalitatīvām agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes sistēmām (2019. gada 22. maijs)
27. Padomes secinājumi "Augsti digitalizētas Eiropas nākotne pēc 2020. gada: "Visas Savienības digitālās un ekonomiskās konkurētspējas un digitālās kohēzijas stiprināšana"" (2019. gada 7. jūnijs)
28. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas zaļais kurss" (2019. gada 11. decembris)
29. Padomes secinājumi par mūžizglītības politikas būtisko lomu centienos sabiedrībai nodrošināt iespējas panākt tehnoloģisko pāreju un pāreju uz zaļo ekonomiku, tādējādi atbalstot iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi (2019. gada 8. novembris)
30. Padomes secinājumi "Virzībā uz arvien ilgtspējīgāku Savienību līdz 2030. gadam" (2019. gada 9. aprīlis)

31. Eiropadome: Jaunā stratēģiskā programma 2019.–2024. gadam (2019. gada 20. jūnijs)
32. Padomes Rezolūcija par Eiropas izglītības telpas turpmāku attīstīšanu nolūkā atbalstīt uz nākotni orientētas izglītības un apmācības sistēmas (2019. gada 8. novembris)
33. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Spēcīga sociālā Eiropa taisnīgai pārejai" (2020. gada 14. janvāris)
34. Padomes Rezolūcija par izglītību un apmācību Eiropas pusgadā: nodrošināt uz informāciju balstītas debates par reformām un ieguldījumiem (2020. gada 20. februāris)
35. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "EPT – pētniecības un inovācijas jaunā ēra" (2020. gada 30. septembris)
36. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Eiropas Izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam (2020. gada 30. septembris)
37. Padomes secinājumi par Eiropas skolotājiem un pasniedzējiem nākotnei (2020. gada 25. maijs)
38. Padomes secinājumi par Covid-19 krīzes pārvarēšanu izglītības un apmācības jomā (2020. gada 16. jūnijs)
39. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai" (2020. gada 1. jūlijs)
40. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Digitālās izglītības rīcības plāns 2021.–2027. gadam. Izglītības un apmācības pārveide digitālajam laikmetam" (2020. gada 30. septembris)

41. Padomes Ieteikums par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (2020. gada 24. novembris)
 42. Padomes secinājumi par digitālo izglītību Eiropas zināšanu sabiedrībā (2020. gada 24. novembris)
 43. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Rīcības plāns par integrāciju un iekļaušanu 2021.–2027. gadam" (2020. gada 24. novembris)
 44. Romas ministru paziņojums (2020. gada 19. novembris)
 45. Osnabrikas deklarācija par tādu profesionālo izglītību un mācībām, kas veicina atveseļošanu un taisnīgu pārkārtošanos uz digitālo un zaļo ekonomiku (2020. gada 30. novembris)
-

ES LĪMENĪ NOTEIKTI MĒRĶI – atsauces rādītāji par Eiropas vidējo sniegumu izglītības un mācību jomā

Lai pārraudzītu panākto un apzinātu problēmas, kā arī, sistemātiski vācot un analizējot starptautiski salīdzināmus datus, sekmētu uz gūtajām atziņām balstītu politikas veidošanu, izmanto virkni atsauces rādītāju par Eiropas vidējo sniegumu izglītības un mācību jomā ("ES līmenī noteiktus mērķus"), kuriem būtu jāpalīdz sasniegt šajā rezolūcijā izklāstītās stratēģiskās prioritātes 2021.–2030. gadam. To pamatā vajadzētu būt tikai salīdzināmiem un uzticamiem datiem, un tajos būtu jāņem vērā atšķirīgā situācija katrā dalībvalstī ¹⁶. Tie nebūtu jāuzskata par konkrētiem mērķiem, kas katrai valstij līdz 2025. vai 2030. gadam jāsasniedz. Kā aprakstīts šajā rezolūcijā, dalībvalstis tiek aicinātas apsvērt iespējas valsts līmenī noteikt līdzvērtīgus mērķus.

Uz šā pamata dalībvalstis vienojas par turpmāk izklāstītajiem septiņiem ES līmenī noteiktiem mērķiem, kas būtu jāsasniedz.

1. 15 gadus vecas personas, kuras zemā līmenī apguvušas pamatprasmes ¹⁷

Tādu 15 gadus vecu personu īpatsvaram, kurām ir sliktas sekmes lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs, līdz 2030. gadam vajadzētu būt mazākam par 15 %.

¹⁶ Minētajos mērķos būtu arī jāņem vērā dažādās situācijas dalībvalstīs un tas, ka saskaņā ar starptautiskām prognozēm var būt izmaiņas sākotnējos datos par 2020. un 2021. gadu, jo Covid-19 pandēmija ir smagi ietekmējusi ES izglītības un mācību sistēmas.

¹⁷ Datu avots ir Starptautiskā skolēnu novērtēšanas programma (*PISA*); datus vāc un pārvalda ESAO. Mērķis parāda tādu 15 gadus vecu personu īpatsvaru, kuras nespēj sasniegt *PISA* skalas 2. līmeni lasīšanā, matemātikā vai dabaszinātnēs.

2. Astotklasnieki, kuri zemā līmenī apguvuši digitālās prasmes ¹⁸

Tādu astotklasnieku īpatsvaram, kuriem ir sliktas sekmes datorpratības un informācijpratības jomā, līdz 2030. gadam vajadzētu būt mazākam par 15 %.

3. Dalība agrīnajā pirmsskolas izglītībā un aprūpē ¹⁹

Līdz 2030. gadam būtu jāpanāk, ka agrīnajā pirmsskolas izglītībā un aprūpē ir iesaistīti vismaz 96 % bērnu vecumā no 3 gadiem līdz vecumam, kad jāsāk obligātā sākumskolas izglītība.

4. Izglītību un mācības priekšlaicīgi pametušie ²⁰

Līdz 2030. gadam būtu jāpanāk, ka izglītību un mācības priekšlaicīgi pametušo īpatsvars ir mazāks par 9 %.

5. Terciārā izglītības līmeņa ieguve ²¹

Līdz 2030. gadam būtu jāpanāk, ka 25–34 gadus vecu personu vidū vismaz 45 % ir ieguvuši terciāro izglītību.

¹⁸ Mērķa pamatā ir datorpratības un informācijpratības (*CIL*) apsekojums starptautiskajā pētījumā par datorpratību un informācijpratību (*ICILS*), kuru veikusi Starptautiskā Izglītības sasniegumu novērtēšanas apvienība (*IEA*). *ICILS* mērķgrupa ietver astotās klases skolēnus.

¹⁹ Datu avots – *Eurostat*, tiešsaistes datu kods: [educ_uoe_enra21].

²⁰ *Eurostat*, ES darbaspēka apsekojums. Tiešsaistes datu kods: [edat_lfse_14] t.i., tādu 18–24 gadus vecu personu īpatsvars, kuras ieguvušas tikai pamatizglītības otrā posma vai zemāka līmeņa izglītību un vairs nav iesaistītas ne izglītībā, ne mācībās. Minētais ES līmeņa mērķis tiks papildināts ar papildu rādītāju par vidējo izglītību ieguvušo personu īpatsvaru 20–24 gadu vecumā ar vismaz vidējās izglītības kvalifikāciju, izmantojot *Eurostat*, ES darbaspēka apsekojuma datus. Tiešsaistes datu kods: [edat_lfse_03].

²¹ *Eurostat*, ES darbaspēka apsekojums. Tiešsaistes datu kods: [edat_lfse_03].

6. Profesionālās izglītības un mācību iestāžu absolventu pieredze saistībā ar darba vidē balstītām mācībām ²²

Līdz 2025. gadam būtu jāpanāk, ka vismaz 60 % PIA iestādes nesen absolvējušo cilvēku profesionālās izglītības un mācību laikā ir ieguvuši ar darba vidē balstītām mācībām saistītu pieredzi.

7. Pieaugušo dalība mācībās ²³

Līdz 2025. gadam būtu jāpanāk, ka 25–64 gadus vecu personu vidū pēdējo 12 mēnešu laikā vismaz 47 % ir piedalījušies mācībās.

²² Aptvers 20–34 gadus vecas personas, kas izglītību un mācības beigušas pirms 1–3 gadiem. Rādītāja pamatā būs dati, kurus no 2021. gada vāks *Eurostat* Eiropas Savienības darbaspēka apsekojuma ietvaros un kas Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2019/2240 definēti kā mainīgā lieluma identifikators "HATWORK". Šeit domāta darba pieredze, kas iegūta darbavietā, kura vai nu darbojas tirgū, vai arī ne (piemēram, uzņēmums, valsts iestāde vai bezpeļņas organizācija), un kas bija iekļauta oficiālajā mācību programmā, pēc kuras sekmīgas apgūšanas tika iegūta augstākā līmeņa izglītība. Ja respondentam ir vairākas darba pieredzes, būtu jāņem vērā visu darba pieredzes posmu kopējais laiks. Darba pieredze būtu jāizsaka pilnslodzes ekvivalentos.

²³ *Eurostat*, ES darbaspēka apsekojums, dati tiek vākti, sākot ar 2022. gadu. Ņemot vērā, ka 2022. gadā plānots nomainīt datu avotu (pāriet no pieaugušo izglītības apsekojuma uz ES darbaspēka apsekojumu), šis mērķis ir jāapstiprina 2023. gadā, pamatojoties uz pieredzi, kas saistīta ar jauno datu avotu. Komisija sadarbībā ar *SGIB* izvērtēs šo pārmaiņu ietekmi, salīdzinot pieaugušo izglītības apsekojuma un darbaspēka apsekojuma 2023. gada rezultātus, un apsvērs iespēju veikt izmaiņas darbaspēka apsekojuma metodikā vai arī mainīt mērķa apjomu. Pamatojoties uz šo izvērtējumu, Padome nolems par iespējamu mērķa līmeņa pielāgojumu.

EIROPAS SADARBĪBA IZGLĪTĪBĀ UN MĀCĪBĀS: PIRMĀ CIKLA (2021–2025)
PRIORITĀRĀS JOMAS

Lai īstenotu Eiropas sadarbības stratēģiskā satvara piecas stratēģiskās prioritātes, būtu jānosaka prioritārās jomas, konkrētie jautājumi un darbības ²⁴ attiecīgajam darba ciklam – tādējādi Eiropas sadarbība izglītības un mācību jomā kļūtu efektīvāka un tiktu atspoguļotas dalībvalstu individuālās vajadzības, tai skaitā gadījumos, kad rodas jauni apstākļi un izaicinājumi.

Šajā rezolūcijā minētās prioritārās jomas un visbūtiskākie konkrētie jautājumi un darbības atspoguļo nepieciešamību: i) sadarboties jomās, kurās joprojām risināmi nozīmīgi jautājumi un kuras ir saistītas ar pēdējā laikā aktuāliem izaicinājumiem; ii) šī darba cikla laikā izveidot sadarbību jomās, kuras tiek uzskatītas par īpaši nozīmīgām.

Ja dalībvalstis to uzskata par vajadzīgu, darbu konkrētajās prioritārajās jomās var turpināt nākamajos darba ciklos, pienācīgi ņemot vērā subsidiaritātes principu un valsts apstākļus.

²⁴ Norāde uz turpmākām darbībām vai iniciatīvām minētajās prioritāšu jomās nenozīmē, ka tiek prognozēts, ka nākotnē tiks pieņemti jebkādi attiecīgā līmeņa lēmumi.

1. prioritārā joma. Kvalitāte, taisnīgums, iekļautība un panākumi izglītībā un mācībās

Konkrētie jautājumi un darbības

- i) Veicināt pamatkompetenču ²⁵, tostarp pamatprasmju, apguvi – tās ir priekšnoteikums, lai gūtu panākumus dzīvē, atrastu vai izveidotu darbvietas, kuras sniedz gandarījumu, un kļūtu par aktīviem pilsoņiem.
- ii) Veicināt un atbalstīt valodu mācīšanu un mācīšanos un daudzvalodību, kas izglītojamajiem, skolotājiem un pasniedzējiem ļauj izmantot īstenas Eiropas mācību telpas sniegtās priekšrocības, šādā nolūkā turpinot īstenot, tostarp profesionālajā izglītībā un mācībās, Padomes 2019. gada Ieteikumu par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei.
- iii) Izglītības un mācību jomā ienest Eiropas perspektīvu, izglītojamajiem radot priekšstatu par to, kā Eiropa kopumā un jo īpaši Savienība ietekmē viņu ikdienu, un šādā nolūkā cita starpā paplašinot un nostiprinot Žana Monē vārdā nosauktās darbības.
- iv) Arī turpmāk izglītības un mācību iestādēs uzturēt drošu vidi, kurā nav vietas vardarbībai, terorizēšanai, kaitnieciskiem izteikumiem, dezinformācijai un jebkāda veida diskriminācijai, šādā nolūkā cita starpā turpinot īstenot Padomes 2018. gada 22. maija Ieteikumu par to, lai veicinātu kopīgas vērtības, iekļaujošu izglītību un Eiropas dimensiju mācīšanā.
- v) Veicināt drošu un atbalstošu skolas vidi kā priekšnosacījumu konkrētiem jautājumiem, piemēram, lai vērstos pret diskrimināciju, rasismu, seksismu, segregāciju, terorizēšanu (tostarp kiberterrorizēšanu), vardarbību un stereotipiem un lai visiem izglītojamajiem nodrošinātu personīgo labjutību.

²⁵ Kā izklāstīts Padomes Ieteikumā (2018. gada 22. maijs) par pamatkompetencēm mūžizglītībā, OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.

- vi) Palīdzēt visiem izglītojamajiem sasniegt vismaz minimālu pamatprasmju līmeni, īpašu uzmanību pievēršot grupām, kurām ir lielāks nesekmības un priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risks, tostarp izpētīt, ar kādām politikas reformām varētu efektīvi veicināt pamatprasmju labāku apguvi – konkrēti, pievērsties mācību programmai un/vai novērtējumam –, kā arī atbalstīt iestāžu un darbinieku spēju būt inovatīviem un pilnveidot savas mācīšanas pieejas un vidi.
- vii) Valsts līmenī veicināt tādas stratēģijas, kas rosina panākumus izglītībā, lai visus izglītojamos mudinātu sekmīgi sasniegt sava izglītības un mācību ceļa galamērķi un lai panāktu, ka samazinās tādu personu skaits, kas priekšlaicīgi pamet izglītību un mācības, un tādu izglītojamo skaits, kam ir vājas sekmes, šādā nolūkā atbalstot visas skolas pieeju un uz izglītojamo centrētu izglītības redzējumu.
- viii) Pievērst uzmanību tam, ka palielinās izglītojamo daudzveidība, un panākt, lai labāka piekļuve kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai un mācībām tiktu nodrošināta visiem izglītojamajiem, tostarp nelabvēlīgākā situācijā esošām un neaizsargātām grupām – piemēram, izglītojamajiem ar īpašām mācību vajadzībām, minoritātēm, migrantu izcelsmes personām un romiem, – un personām, kam ir mazāk iespēju ģeogrāfiskās atrašanās vietas dēļ un/vai tādēļ, ka tās atrodas sociālekonomiski nelabvēlīgā situācijā.
- ix) Īstenot Eiropas kvalitātes satvaru kvalitatīvām agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes sistēmām.
- x) Pievērst uzmanību izglītības un mācību jomā pastāvošajai plaisai starp dzimumiem un tam, ka meiteņu un zēnu, sieviešu un vīriešu iespējas nav vienlīdzīgas, šādā nolūkā veicinot lielāku dzimumu līdzsvaru izglītības izvēlē, atzīstot par nepieņemamiem un likvidējot dzimumu stereotipus izglītībā un izglītības nozares profesijās, īpaši *STEAM* disciplīnās, risinot tādus jautājumus kā nepietiekami zēnu sasniegumi, terorizēšana un seksuāla uzmākšanās, un uzlabojot izpratnes par dzimumu līdztiesības aspektiem iekļaušanu izglītības un mācību procesos un iestādēs.

- xi) Lai panāktu, ka izglītība ir iekļaujoša un ka tajā tiek nodrošināta dzimumu līdztiesība, atbalstīt datu vākšanu un inovāciju.
- xii) Visos izglītības un mācību līmeņos un veidos veicināt pilsoniskās, starpkultūru un sociālās kompetences, savstarpēju sapratni un respektu un atbildības uzņemšanos par demokrātiskajām vērtībām un pamattiesībām ²⁶.
- xiii) Rosināt, augstu novērtēt un atzīt neformālo mācīšanos, tostarp brīvprātīgo darbu, un veicināt pārrobežu solidaritātes aktivitāšu iekļautību, kvalitāti un atzīšanu.
- xiv) Sekmēt ētisku rīcību un uzlabot kritisko domāšanu, kā arī digitālo prasmi un medijprasmi.
- xv) Rosināt ilgtspējīgus ieguldījumus kvalitatīvā un iekļaujošā izglītībā un mācībās.

²⁶ Kā izklāstīts "Deklarācijā par pilsoniskuma un kopējo vērtību – brīvības, iecietības un nediskriminācijas – veicināšanu ar izglītības palīdzību".

2. prioritārā joma. Mūžizglītība un mobilitāte

Konkrētie jautājumi un darbības

- i) Atsākt un turpināt īstenot mūžizglītības stratēģijas un pievērst uzmanību pārejas posmiem izglītībā un mācībās, vienlaikus – izmantojot kvalitatīvu karjeras konsultēšanu – veicināt pāreju uz profesionālo izglītību un mācībām, augstāko izglītību un pieaugušo mācībām, tai skaitā neformālo un ikdienējo mācīšanos, vai pāreju no viena minētā izglītības veida uz citu, un pāreju no izglītības un mācībām uz nodarbinātību.
- ii) Mūžizglītības stratēģijas padarīt noturīgākas un iekļaujošākas, lai tie, kas mācības pārtraukuši priekšlaicīgi, varētu visa mūža garumā elastīgi atgriezties izglītībā, un lai tie, kam tas vajadzīgs, jebkurā dzīves posmā varētu piekļūt augstākajai izglītībai un PIA programmām ar mērķi apgūt vai atjaunināt nākotnes darbvietām vajadzīgās prasmes (profesionālā pilnveide un pārkvalifikācija).
- iii) Nodrošināt, lai izglītības un mācību sistēmas, tostarp pieaugušo mācību sistēmas, visiem izglītojamajiem palīdzētu piekļūt mainīgajam darba tirgum un veicināt personīgo izaugsmi, lai tās kļūtu elastīgākas, noturīgākas, nākotnes prasībām atbilstošākas, pievilcīgākas un labāk pielāgotas zaļās un digitālās pārkārtošanās procesiem, lai tās nodrošinātu profesionālās pilnveides un atjaunotas mācību iespējas visa darba mūža garumā un nostiprinātu sadarbību ar citām ieinteresētajām personām, piemēram, uzņēmumiem vai citām darbvietām.
- iv) Īstenot Osnabrikas deklarāciju par tādu profesionālo izglītību un mācībām, kas veicina atveseļošanu un taisnīgu pārkārtošanos uz digitālo un zaļo ekonomiku.
- v) Nostiprināt augstākās izglītības un profesionālās izglītības un mācību sistēmu būtisko lomu mūžizglītības atbalstīšanā un daudzveidīgākas studentu sabiedrības uzrunāšanā. Mikroapliecinājumu koncepcijas analīze un mikroapliecinājumu izmantošana var palīdzēt paplašināt mācīšanās iespējas un varētu stiprināt augstākās izglītības un PIA lomu mūžizglītībā, nodrošinot elastīgākas un modulārākas mācīšanās iespējas un piedāvājot iekļaujošākus mācīšanās ceļus.

- vi) Atjaunināt atjaunoto Eiropas izglītības programmu pieaugušajiem.
- vii) Veicināt izglītojamo, skolotāju un pasniedzēju, un citu izglītības un mācību darbinieku brīvību būt mobiliem un iestāžu brīvību veidot sakarus citai ar citu Eiropā un ārpus tās, izmantojot mācību mobilitāti un pārrobežu sadarbību. Ir jāturpina centieni likvidēt pastāvošos šķēršļus un traucēkļus visu veidu mācīšanās un mācīšanas mobilitātei, tostarp problēmas, kas saistītas ar piekļuvi, konsultēšanu, studentu pakalpojumiem un atzīšanu.
- viii) Atjaunināt mācību mobilitātes satvaru, kas papildina pastiprināto programmu "*Erasmus+*", nolūkā panākt, lai mobilitātes iespējas būtu pieejamas daudz plašākam un daudzveidīgākam dalībnieku lokam, veicinātu zaļu un digitālu mobilitāti – tostarp, apvienot apmaiņu tiešsaistē ar reālu apmaiņu, – un mudinātu uz līdzsvarotu mobilitāti.
- ix) Turpināt centienus pilnībā īstenot Padomes Ieteikumu (2018. gada 26. novembris) par to, kā sekmēt augstākās izglītības un vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu automātisku savstarpēju atzīšanu.

3. prioritārā joma. Skolotāji un pasniedzēji

Konkrētie jautājumi un darbības

- i) Stiprināt skolotāja un pedagoga profesijai labāko un piemērotāko kandidātu meklēšanu un atlasī visos izglītības un mācību līmeņos un veidos.
- ii) Palielināt skolotāja un pedagoga profesijas pievilcīgumu un prestižu, paaugstinot tās vērtību gan sabiedrībā, gan arī finansiālā ziņā, šādā nolūkā izmantojot arī paredzēto Eiropas Inovatīvas mācīšanas balvu.
- iii) Izpētīt iespēju izstrādāt Eiropas norādes valstu karjeras satvaru un mūžilgas karjeras norāžu izstrādāšanai, un tādējādi atbalstīt skolu pedagogu karjeras attīstību.
- iv) Izpētīt iespēju izstrādāt politikas rīkus – skolotāju kompetences satvarus –, lai skolotāju sākotnējās izglītības programmas padarītu atbilstošākas, kā arī attīstīt pastāvīgas profesionālās pilnveides iespējas un skolotājiem nodrošināt karjeras konsultācijas.
- v) Atbalstīt sākotnējo izglītību, ievadīšanu darbā un pastāvīgu profesionālo pilnveidi visos līmeņos – īpaši saistībā ar tādiem izaicinājumiem kā izglītojamo arvien pieaugošā daudzveidība un viņu specifiskās vajadzības, priekšlaicīga izglītības un mācību pamešana, darba vidē balstītu mācību veicināšana –, atbalstīt pamata un padziļinātu digitālo prasmju un inovatīvu pedagoģijas metožu attīstību, tostarp nodrošināt, ka skolotāju izglītībā uzmanība tiek veltīta skolotāju prasmēm mācīt digitālās vidēs.

- vi) Veidot skolotāju izglītības iestāžu tīklus, izmantojot ierosinātās *Erasmus* skolotāju akadēmijas, lai veicinātu prakses kopienas, skolotājiem nodrošinātu mācīšanās iespējas, atbalstītu inovāciju un lai šos tīklus varētu izmantot kā informācijas avotu valstu un Eiropas skolotāju izglītības politikā.
- vii) Atbalstīt izcilības veicināšanu mācīšanās visos izglītības un mācību līmeņos, šādā nolūkā efektīvi organizējot mācību un strukturālas iniciatīvas, veicinot piemērotus atbalsta mehānismus, infrastruktūras un mācību materiālus un pētījumos balstītu skolotāju izglītību, kā arī apzināt jaunus paņēmienus, kā vērtēt skolotāju izglītības kvalitāti.
- viii) Palīdzēt skolotājiem un pasniedzējiem pielāgoties valodu un kultūru daudzveidībai izglītības un mācību iestādēs.
- ix) Izpētīt iespēju izstrādāt politikas satvaru, lai Eiropā palielinātu skolotāju mācību mobilitātes gadījumu skaitu un kvalitāti, balstoties uz skolotāju faktiskajām mobilitātes vajadzībām.
- x) Lai veicinātu skolotāju, pasniedzēju, pedagogu un izglītības darbinieku labjutību, izstrādāt pasākumus un izveidot mehānismus darba apstākļu uzlabošanai un stresa līmeņa mazināšanai darba vidē.
- xi) Censties mazināt dzimumu nelīdzsvarotību visos izglītības un mācību līmeņos un veidos un saistītajās profesijās.
- xii) Nodrošināt, ka skolotāju un pasniedzēju izglītības un mācību programmās skolotāji un pasniedzēji visu līmeņu un veidu izglītības un mācību programmās tiek arī sagatavoti svarīgajam uzdevumam – nodrošināt, ka izglītojamie apgūst prasmes dzīvot, strādāt un darboties ilgtspējīgas attīstības labā, un veicināt visu izglītojamo labjutību un garīgo veselību.

4. prioritārā joma. Augstākā izglītība

Konkrētie jautājumi un darbības

- i) Augstākās izglītības iestādes mudināt uz ciešāku un dziļāku sadarbību, konkrēti, veicināt un sekmēt raitu transnacionālo sadarbību, kas augstākās izglītības iestāžu apvienībām – piemēram, tām, kuras piedalās iniciatīvā "Eiropas universitātes", – dos iespēju izmantot savas stiprās puses un kopā nodrošināt pārmaiņas nesošu augstāko izglītību.
- ii) Iesaistīties programmas "Erasmus+" ietvaros rīkotās iniciatīvas "Eiropas universitātes" īstenošanā sinerģijā ar pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" un citiem finansēšanas instrumentiem.
- iii) Sagatavot augstākās izglītības pārveides programmu, kur uzmanības centrā būtu iekļautība, inovācija, savienojamība, digitālā un zaļā sagatavotība un spēja konkurēt starptautiskā mērogā, kā arī fundamentālas akadēmiskās vērtības un augsti ētikas principi, kā arī nodarbinātība un nodarbināmība.
- iv) Sekmēt līdzsvarotas mobilitātes plūsmas un optimālu intelektuālā darbaspēka apriti.
- v) Veicināt augstākās izglītības iestāžu kā centrālo "zināšanu kvadrāta" (izglītība, pētniecība, inovācija un pakalpojumi sabiedrībai) dalībnieku lomu, uzlabot sinerģijas un veicināt turpmāku darbu augstākās izglītības un pētniecības starpā.
- vi) Stiprināt kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu studiju periodu automātisku savstarpēju atzīšanu mobilitātes un tālākizglītības nolūkā, un vienlaikus gādāt, lai kvalitātes nodrošināšanas mehānismi veidotu stabilu pamatu tam, ka sabiedrība uzticas tālākizglītībai, un garantētu augstākās izglītības iestāžu autonomiju. Attiecīgā gadījumā būtu jāstrādā pie tā, ka tiek automātiski atzītas kopīgi īstenotas transnacionālas darbības un ka tiek atzīti un pārnesti īsie kursi.

- vii) Mudināt turpināt izmantot Eiropas studenta kartes iniciatīvu, lai ieguvēji būtu visi mobilie studenti Eiropā.
- viii) Veicināt augstākās izglītības nozīmīgumu darba tirgū un sabiedrībā – piemēram, mudināt attīstīt tādas mācību programmas, kas mudina īstenot darba vidē balstītas mācības, un sekmēt iestāžu un darbinieku sadarbību, – pilnībā respektējot augstākās izglītības holistisko pieeju un augstākās izglītības iestāžu autonomiju un analizējot iespēju izveidot Eiropas absolventu gaitu apzināšanas mehānismu.

5. prioritārā joma. Zaļā un digitālā pārkārtošanās

Konkrētie jautājumi un darbības

- i) Lai izglītības un mācību sistēmām palīdzētu pielāgoties digitālajam laikmetam, visos izglītības un mācību līmeņos veicināt digitālā aprīkojuma un digitālās infrastruktūras pieejamību, kvalitāti un piekļuvi tiem, savienojamību, atvērtus un digitālus izglītības resursus un pedagoģijas metodes.
- ii) Pievērst uzmanību pamata un padziļinātu digitālo prasmju un kompetenču attīstībai visos izglītības un mācību līmeņos un veidos (formālajā, neformālajā un ikdienējā izglītībā), kā arī tradicionālajā, jaukta tipa un attālinātajā mācīšanās un mācīšanās procesā, lai spētu pielāgoties tehnoloģiskajām un digitālajām pārmaiņām ekonomikā un sabiedrībā un uz tām reaģēt.
- iii) Intensīvāk īstenot Digitālās izglītības rīcības plānā (2021–2027) paredzēto paraugprakses apmaiņu un darbības, izpētot veidus, kā integrētāku pieeju digitālās izglītības politikas izstrādei sekmēt ar, iespējams, Eiropas digitālās izglītības centra izveidi.
- iv) Izmantot speciālās zināšanas un resursus tīklošanai, un atbalstīt radošas pieejas zaļajā izglītībā, izmantojot, piemēram, iecerēto Klimatizglītības koalīciju.
- v) Lai rosinātu iedzīvotājus dot savu ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā, visos izglītības līmeņos un izmantojot starpdisciplināru pieeju izglītības un mācību programmās veicināt vides ilgtspējas dimensijas un izglītības koncepcijas, piemēram, izglītību ilgtspējīgai attīstībai un globālo pilsoniskuma izglītību.
- vi) Veicināt jaunas un ilgtspējīgas izglītības un mācību infrastruktūras izveidi un esošo ēku renovāciju ("izglītības infrastruktūras zaļināšana").